Sygn. akt: II Ca 1960/14

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2015 r. ***Sąd Okręgowy we Wrocławiu, II Wydział Cywilny Odwoławczy - w składzie:***

Przewodniczący - Sędzia SO Elżbieta Sobolewska-Hajbert (spr.) Sędzia SO Katarzyna Wręczycka

Sędzia SR del. Magdalena Sobczak-Chrzanowska

Protokolant Anna Matuszek

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2015 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku J. K. (1)

przy udziale A. P., D. K., E. K. (1), R.

K.

o dział spadku

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od Postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu

z dnia 9 września 2014r.

sygn. akt VIII Ns 505/10

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

1/w punkcie I ppkt 10 postanowienia ustalić iż w skład spadku wchodzi 1/2 ***zgromadzonej na wskazanych w tym punkcie rachunkach bankowych kwoty w wysokości 40.612 zł (czterdzieści tysięcy sześćset dwanaście złotych);***

2/ ***w punkcie IV w ten sposób, że zasądzić od uczestniczki postępowania A. P. na rzecz uczestników postępowania D. K., E. K. (1) i R. K. solidarnie kwotę 22.196 zł (dwadzieścia dwa tysiące sto dziewięćdziesiąt sześć złotych) tytułem spłaty ich udziału w spadku płatną do dnia 31 października 2015 r. wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności;***

3/ w punkcie V postanowienia w ten sposób, że zasądzić od wnioskodawczyni J. K. (1) na rzecz uczestników

postępowania D. K., E. K. (1) i R. K. solidarnie kwotę 8265 zł (osiem tysięcy dwieście sześćdziesiąt pięć złotych) tytułem spłaty udziału w spadku, płatną w terminie do dnia 31 maja 2015 r. wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności;

4/ w punkcie VI w ten sposób, że punkt ten uchylić i pozostałym punktom nadać numery VI i VII;

II. oddalić apelację w pozostałym zakresie;

III. koszty postępowania apelacyjnego wzajemnie znieść.

Sygn. akt II Ca 1960/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 września 2014 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu w punkcie I ustalił, że w skład spadku po zmarłym w dniu 16 czerwca 2009 r. E. K. (2) wchodzi: 1. prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...), położonego we W. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy dla Wrocławia Krzyków prowadzi KW nr (...), o wartości 190 900 zł,

2. prawo własności samochodu osobowego marki R. o nr rejestracyjnym (...), o wartości 2 800 zł oraz części zamienne i opony zapasowe do tego auta bez wartości rynkowej,

3. środki pieniężne zgromadzone przez spadkodawcę na rachunku bankowym prowadzonym przez (...) Bank (...) S.A. o nr (...) w kwocie 67 611,61 zł oraz środki pieniężne zgromadzone przez spadkodawcę na rachunku bankowym prowadzonym przez Bank (...) S.A. o nr (...) w kwocie 13 612,78 zł, które to w całości zostały wypłacone przez wnioskodawczynię, a ponadto ruchomości wymienione w postanowieniu bez wartości rynkowej.

W punkcie II Sąd Rejonowy dokonał działu spadku po zmarłym E. K. (2) w ten sposób, że: 1. prawo własności lokalu mieszkalnego, opisanego szczegółowo w pkt I.1, oraz ruchomości wymienione w pkt I.3, I.4, I.5, I.7, I.8 i I.9 przyznał na własność uczestniczce A. P., 2. prawo własności samochodu osobowego, opisanego szczegółowo w pkt I.2 oraz środki pieniężne, wymienione w pkt I.10, w łącznej kwocie 81 224,39 zł przyznał na własność wnioskodawczyni J. K. (1), 3. prawo własności ruchomości opisanych w pkt I.6 przyznał na własność uczestniczce E. K. (1);

Nadto, w punkcie III Sąd Rejonowy ustalił wartość przedmiotu postępowania na kwotę 274 924,32 zł i jednocześnie w punkcie IV zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki A. P. kwotę 7 045,51 zł tytułem spłaty jej udziału w spadku, płatną w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności;

W punkcie V Sąd Rejonowy zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki D. K. kwotę 28 458,03 zł tytułem spłaty jej udziału w spadku, płatną w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności; w punkcie VI zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestników E. K. (1) i R. K. kwoty po 3 641,03 zł dla każdego z nich, płatne w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności;

Sąd I instancji w punkcie VII zasądził od wnioskodawczyni oraz uczestników na rzecz Skarbu Państwa kwoty po 389,15 zł od każdego z nich tytułem pokrytych tymczasowo przez Skarb Państwa kosztów opinii biegłych, zaś w punkcie VIII ustalił, iż każda ze stron ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

<u>Rozstrzygnięcie swoje Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:</u>

W dniu 6 czerwca 2009 r. zmarł E. K. (2) ostatnio zamieszkały we W. przy ul. (...). Zmarły pozostawił po sobie testament, w którym wyraził m.in. wolę, by mieszkanie przy ul. (...) we W. przeszło na własność jego córki A. P.. Zgodnie z ustaleniami Sądu Rejonowego przed śmiercią spadkodawca powadził z wnioskodawczynią wspólne gospodarstwo domowe i wspólnie zamieszkiwali od 1984 r. Kilka dni przed śmiercią, tj. 10 czerwca 2009 r. spadkodawca zawarł związek małżeński w wnioskodawczynią J. K. (1). Uroczystość ślubna była bardzo skromna, nie wymagająca nakładów finansowych. Świadkiem na ślubie była sąsiadka spadkodawcy i jego brat J. K. (2). Postanowieniem z dnia 15 lutego 2010 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia- Śródmieścia stwierdził, że spadkobiercami po zmarłym E. K. (2) są jego córka A. K. w 72 %, J. K. (1) w 15 % i J. K. (2) w 13 %. Sąd I instancji ustalił, że w skład masy spadkowej po zmarłym E. K. (2) wchodzą: 1. prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...), położonego we W. przy ul. (...), dla którego to Sąd Rejonowy dla Wrocławia Krzyków prowadzi KW nr (...); 2. prawo własności

samochodu osobowego marki R. o nr (...) oraz części zamienne i opony zapasowe do tego auta bez wartości rynkowej, 3. telewizor G. wraz z odtwarzaczem DVD bez wartości rynkowej, 4. radio z odtwarzaczem Sound 4000 bez wartości rynkowej, 5. radio (...) bez wartości rynkowej, 6. ubrania i rzeczy osobiste spadkodawcy bez wartości rynkowej, 7. obrazy bez wartości rynkowej, 8. zbiór znaczków pocztowych bez wartości rynkowej, 9. albumy ze zdjęciami bez wartości rynkowej. Zgodnie z ustaleniami Sądu Rejonowego wartość samochodu marki R. (...) i o nr rej. (...)na dzień śmierci spadkodawcy wynosiła 2800 zł, natomiast wartość nieruchomości, tj. lokalu mieszkalnego nr (...) położonego we W. przy ul. (...), na dzień śmierci spadkodawcy E. K. (2) wynosiła 190.900 zł.

Sąd I instancji ustalił także, że spadkodawca wraz z wnioskodawczynią byli współposiadaczami rachunku bankowego o nr (...) prowadzonego przez BANK (...) S.A., do którego wnioskodawczyni w dniu 26 lipca 2007 r. została ustanowiona współposiadaczem. Rachunek ten został zasilony przy otwarciu kwotą 43 083,50 zł pochodzącą z rachunku bankowego nr (...), którego wyłącznym posiadaczem był spadkodawca E. K. (2). Dodatkowo w dniu 24 sierpnia 2007 r. na tenże rachunek wspólny wpływa kwota 36 297,42 zł w związku z umorzeniami jednostek funduszu inwestycyjnego prowadzonego przez Bank (...) S.A. oraz funduszu inwestycyjnego (...), których wyłącznym właścicielem był spadkodawca E. K. (2). Wpływy na wspólne konto pochodziły z wpłat z (...) tytułem emerytury w wysokości 1 984,07 zł przysługującej spadkodawcy E. K. (2). Kolejny rachunek bankowy nr (...) po założeniu w dniu 18 marca 2009 r., został zasilony kwotą 83 888 zł z rachunku nr (...), który służył do transferu środków lokaty założonej 18 marca 2008 r., prowadzonej dla spadkodawcy o nr (...). Z rachunku nr (...) spadkodawca wypłacił kwotę 80 000 zł. Rachunek lokaty nr (...) został zasilony kwotą 80 000 zł. Zgodnie z ustaleniami Sądu Rejonowego w skład masy spadkowej po zmarłym E. K. (2) wchodziły na dzień jego śmierci także środki pieniężne zgromadzone przez spadkodawcę na rachunku bankowym prowadzonym przez (...) Bank (...) S.A. o nr (...) w kwocie 67 611,61 zł oraz środki pieniężne zgromadzone przez spadkodawcę na rachunku bankowym prowadzonym przez Bank (...) S.A. o nr (...) w kwocie 13 612,78 zł. Środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych przez spadkodawcę zostały w całości podjęte przez wnioskodawczynię po śmierci spadkodawcy. W dniu 2 czerwca 2009 r. z rachunku bankowego o nr (...) podjęta została kwota 17 000 zł.

W dniu 9 czerwca 2009 r. spadkodawca zakupił lekarstwa na kwotę 15.100 zł, na potwierdzenie czego została wystawiona faktura VAT. Wszystkie lekarstwa spadkodawcy, które pozostały po jego śmierci znajdowały się w jednej reklamówce w mieszkaniu przy ul. (...). Po śmierci spadkodawcy do mieszkania miała dostęp uczestniczka A. P. oraz poprzednik prawny uczestników J. K. (2). Nie jest wiadomo co stało się z lekarstwami. Sąd I instancji ustalił, że o relacji spadkodawcy z wnioskodawczynią A. P. dowiedziała się w 2004 r., kiedy poprosiła ojca o możliwość zamieszkania w jednym z pokoi mieszkania przy ul. (...). Spadkodawca poinformował wtedy uczestniczkę, że mniejszy pokój jest zajęty przez wnioskodawczynię. A. P. za życia spadkodawcy często bywała we W. ze względu na pracę i często widywała ojca. Obecnie pracuje tylko we W. i jest zmuszona codziennie dojeżdżać do pracy. Uczestniczka postępowania była emocjonalnie związana z ojcem. Mieszkanie to jedyna rzecz jaka po nim pozostała. Nie była na pogrzebie ojca, bo w tym czasie przebywała za granicą, a o jego śmierci dowiedziała się dopiero po powrocie. Gdy wyjeżdżała z Polski spadkodawca był w dobrej formie. Wolą spadkodawcy, ujawnioną w jego testamencie było, aby jego mieszkanie po jego śmierci przypadło na własność jego córce. Zgodnie z ustaleniami Sądu Rejonowego spadkodawca pozostawił należący do niego samochód marki R. (...) w P., gdyż z uwagi na stan zdrowia nie był już w stanie nim jeździć. A. P. podejmowała próbę przewiezienia samochodu z P. do K., a poprzednik prawny uczestników J. K. (2) próbował przewieźć samochód do W.. Wnioskodawczyni była w posiadaniu obu kompletów kluczy do samochodu. Nie wyraziła zgody na to, by samochód został zabrany z P. twierdząc, że jej się on należy. Po śmierci spadkodawcy żaden z uczestników nie miał możliwości i nie korzystał z samochodu. Spadkodawca chciał być pochowany we W., blisko swoich rodziców. Decyzją wnioskodawczyni spadkodawca został pochowany w P.. Poprzednik prawny uczestników J. K. (2) próbował doprowadzić do pochówku we W., jednak bezskutecznie z uwagi na brak zgody wnioskodawczyni w tym zakresie. Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawczyni w 2002 r. kupiła dom w P.. W 2006 r. sprzedała mieszkanie w P.. Wszystkie oszczędności przeznaczyła na zakup nieruchomości.

Sąd Rejonowy na podstawie art. 684 k.p.c. ustalił, że w skład masy spadkowej wchodzi lokal mieszkalny położony we W. przy ul. (...) składający się z dwóch pokoi, kuchni, łazienki i przedpokoju, o łącznej powierzchni 39 m^2 dla

którego Sąd Rejonowy dla Wrocławia- Krzyków prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz ruchomości znajdujące się w tym mieszkaniu. Wartość powyższej nieruchomości została ustalona na podstawie opinii biegłego na kwotę 190 900 zł. Bezspornym było również, że w skład masy spadkowej wchodzi samochód marki R. (...) o nr rej. (...), którego wartość biegły ustalił na kwotę 2800 zł. Po analizie historii operacji bankowych dokonywanych na poszczególnych rachunkach bankowych należących do spadkodawcy, Sąd Rejonowy ustalił także, że w skład masy spadkowej wchodzą środki pieniężne w wysokości 67.611,61 zł zgromadzone na rachunku bankowym nr (...) prowadzonym przez (...) Bank (...) S.A. oraz środki pieniężne w wysokości 13.612,78 zł zgromadzone na rachunku bankowym nr (...) prowadzonym przez Bank (...) S.A., co w sumie daje kwotę 81.224,389 zł.

Sąd Rejonowy nie podzielił argumentów wnioskodawczyni, że jest ona współwłaścicielką środków pieniężnych zgromadzonych na ww. kontach bankowych. Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 51 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. 2012 1376 j.t.), w przypadku rachunku wspólnego prowadzonego dla osób fizycznych, o ile umowa rachunku bankowego nie stanowi inaczej, każdy ze współposiadaczy rachunku może dysponować samodzielnie środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunku. Zatem każda osoba fizyczna, o ile jest współposiadaczem rachunku wspólnego, korzysta z uprawnień posiadacza rachunku, które wynikają z istoty danego rodzaju rachunku. Każdy ze współposiadaczy rachunku może zatem samodzielnie (bez konieczności uzyskiwania zgody pozostałych) dokonywać wpłat lub wypłat oraz składać zlecenia przeprowadzenia rozliczeń. Na rachunku wspólnym mogą być gromadzone środki pieniężne pochodzące z różnych źródeł. W szczególności mogą one pochodzić z majątku wspólnego współposiadaczy (np. małżonków) albo z majątku odrębnego każdego z nich. Kwestia pochodzenia środków pieniężnych z konkretnego źródła, a znajdujących się na rachunku wspólnym pozostaje dla banku całkowicie bez znaczenia. Bank po prostu ma obowiązek wypłaty środków, nawet w całości, na polecenie jednego tylko ze współposiadaczy. Tym samym, Sąd Rejonowy wskazał, że ww. przepis reguluje jedynie relacje między współposiadaczami rachunku a bankiem, nie dotyczy zaś stosunków między samymi współposiadaczami i w żaden sposób nie wprowadza domniemania współwłasności środków zgromadzonych na rachunku.

Wobec powyższych rozważań oraz analizy historii operacji bankowych, Sąd orzekający nie miał wątpliwości, że całość środków pieniężnych zgromadzonych na wspólnych rachunkach bakowych spadkodawcy i wnioskodawczyni pochodziła z osobistych środków spadkodawcy i stanowiła wyłącznie jego własność. Dokumentacja bankowa wykazała bowiem, że rachunek bankowy nr (...) po jego założeniu został zasilony kwotą pochodzącą z rachunku bankowego nr (...), którego wyłącznym posiadaczem był spadkodawca E. K. (2), dalsze zaś wpłaty pochodziły z wpłat w związku z umorzeniami jednostek funduszu inwestycyjnego prowadzonego przez Bank (...) S.A. oraz funduszu inwestycyjnego (...), których wyłącznym właścicielem był spadkodawca E. K. (2). Postępowania dowodowe wykazało również, że wpływy na przedmiotowe konto pochodziły z wpłat z (...) tytułem emerytury w wysokości 1 984,07 zł przysługującej spadkodawcy E. K. (2). Wykazane zostało również, że środki pieniężne na rachunku bankowym nr (...) były własnością spadkodawcy. Z przedłożonej dokumentacji bankowej wynikało bowiem, że po założeniu rachunek ten został zasilony kwotą 83 888 zł z rachunku nr (...), zaś rachunek ten służył do transferu środków lokaty, prowadzonej wprawdzie wspólnie dla spadkodawcy i wnioskodawczyni (nr (...)), jednak rachunek przedmiotowej lokaty został zasilony kwotą 80 000 zł należącą wyłącznie do spadkodawcy i pochodzącą z rachunku bankowego nr (...).

Po analizie dowodów zgromadzonych w niniejszej sprawie, Sąd I instancji nie zgodził się z argumentami uczestników postępowania, jakoby do masy spadkowej należało zaliczyć kwotę 17.000 zł oraz wierzytelności z tytułu udzielonej wnioskodawczyni pożyczki w kwocie 20.000 zł. Ustosunkowując się do wniosku o zaliczenie do masy spadkowej kwoty 17.000 zł, pobranej z rachunku bankowego nr (...) w dniu 2 czerwca 2009 r., Sąd Rejonowy uznał, że wnioskodawczyni przekładając fakturę VAT z dnia 9 czerwca 2009 r. na kwotę 15.100 zł uprawdopodobniła, że powyższa kwota zastała przeznaczona na zakup lekarstw. Sąd orzekający nie uwzględnił również wniosku o zaliczenie do masy spadkowej kwoty 20.000 zł stanowiącej równowartość rzekomej pożyczki, której według uczestników postępowania spadkodawca udzielił wnioskodawczyni. Sąd Rejonowy wskazał bowiem, że w czasie, w którym umowa pożyczki miała być zawarta, wnioskodawczyni dysponowała zbliżoną kwotą na własnym rachunku bankowym, co jasno wynika ze złożonych do akt sprawy wyciągów bankowych. Z wyciągów tych, w zakresie rachunków spadkodawcy, nie wynika także aby z jego rachunków podejmowana była kwota odpowiadająca kwocie sugerowanej pożyczki. Nadto,

Sąd Rejonowy dał wiarę zeznaniom wnioskodawczyni, że samo złożenie deklaracji w Urzędzie Skarbowym zostało dokonane dla potrzeb postępowania podatkowego, w celu uniknięcia płatności podatku w związku z transakcjami, czynionymi co do nieruchomości w P..

Dokonując na podstawie art. 211 k.c. w zw. z art. 212 k.c. działu spadku, Sąd I instancji uwzględnił wniosek uczestników postępowania i przyznał prawo własności lokalu przy ul. (...) uczestniczce A. P.. Sąd Rejonowy miał na względzie zarówno wolę spadkodawcy, wysokość udziału A. P. w spadku oraz fakt, że uczestniczka postępowania skoncentrowała swoją pracę zawodową we W., do którego codzienne dojeżdża. Dodatkowo, Sąd Rejonowy miał na uwadze to, że wnioskodawczyni ma możliwość nabycia nieruchomości we W. we własnym zakresie, sprzedając nieruchomość w P., której jest właścicielem.

Zasadne zdaniem Sądu I instancji było przyznanie na własność wnioskodawczyni samochodu (...) o nr rej. (...) o wartości 2 800 zł wraz z częściami zamiennymi i oponami zapasowymi, albowiem samochód ten znajduje się w P., miejscu zamieszkania wnioskodawczyni. Zatem, najłatwiej będzie wnioskodawczyni nim rozporządzać, tym bardziej, że ewentualny jego transport w inne miejsce generowałby koszty niewspółmierne do wartości pojazdu. Sąd Rejonowy na własność wnioskodawczyni przyznał również całość środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych spadkodawcy w wysokości 81.224,39 zł, ponieważ sama przyznała, że po śmieci spadkodawcy pobrała całość tej kwoty i rozdysponowała ją w sobie tylko wiadomy sposób.

A. P. przysługuje 72 % wartości lokalu, tj. 72% z kwoty 190 900 zł, co daje 137 448 zł, J. K. (1) przysługuje 15 % wartości lokalu, a więc z kwoty 190 900 zł, co daje kwotę 26 635 zł; zaś D. K. przysługuje 13 % wartości lokalu w kwocie 190 900 zł, co daje kwotę 24 817 zł (a to zgodnie z wolą wszystkich następców prawnych J. K. (2)), Sąd I instancji wyliczył, że A. P. przysługuje 72 % środków pieniężnych pozostałych na rachunkach bankowych spadkodawcy w wysokości 81 224,39 i wartości pojazdu marki R. (...) o wartości 2 800 zł (łącznie 84 024,39 zł), co daje kwotę 60 497,56 zł, J. K. (1) przysługuje 15 % środków pieniężnych pozostałych na rachunkach bankowych spadkodawcy w wysokości 81 224,39 i wartości pojazdu marki R. (...) o wartości 2 800 zł (łącznie 84 024,39 zł), co daje kwotę 12 603,66 zł, natomiast D. K. przysługuje 4,3 % (1/3 z 13 %) środków pieniężnych pozostałych na rachunkach bankowych spadkodawcy w wysokości 81 224,39 i wartości pojazdu marki R. (...) o wartości 2800 zł

(łącznie 84 024,39 zł) co daje kwotę 3 41,03 zł, E. K. (1) przysługuje 4,3 % (1/3 z 13 %) środków pieniężnych pozostałych na rachunkach bankowych spadkodawcy w wysokości 81 224,39 i wartości pojazdu marki R. (...) o wartości 2800 zł (łącznie 84 024,39 zł) co daje kwotę 3641,03 zł zaś R. K. przysługuje 4,3 % (1/3 z 13 %) środków pieniężnych pozostałych na rachunkach bankowych spadkodawcy w wysokości 81 224,39 i wartości pojazdu marki R. (...) o wartości 2 800 zł (łącznie 84 024,39 zł) co daje kwotę 3 641,03 zł;

Ponieważ A. P. przyznane zostało prawo własności lokalu mieszkalnego o wartości 190 900 zł, a nie uzyskała równowartości swojego udziału w spadku, który wyraża się kwotą 197 945,51 zł i odpowiada 72% wartości całej masy spadkowej winna ona otrzymać dopłatę w kwocie 7045,51 zł. Wnioskodawczyni przypadły w podziale składniki masy spadkowej o łącznej wartości 84 024,39 zł, a więc o 42 785,73 zł więcej niż wynosił jej spadek, Sąd Rejonowy orzekł w punkcie IV – VI o obowiązku spłat pozostałych uczestników postępowania.

W niniejszej sprawie Sąd I instancji nie orzekł o nakładach, albowiem fakt ich poniesienia nie został wykazany.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 520 §1 k.p.c., obciążając jednocześnie wnioskodawczynię i uczestników postępowania kwotą po 389,15 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa w związku z wynagrodzeniem biegłych sądowych.

Apelację od powyższego postanowienia wywiodła wnioskodawczyni, wnosząc o jego zmianę w ten sposób, żeby prawo własności lokalu mieszkalnego opisanego szczegółowo w pkt I.1 oraz ruchomości wymienione w pkt I.3, I.4, I. 5, I.7, I, 8 i I.9 przyznać na jej własność, zmianę w punkcie II pkt 2 w ten sposób, że prawo własności samochodu osobowego przyznać na własność po 1/3 części uczestniczce postępowania D. K., E. K. (1) i R. K.. Apelująca wniosła również o zmianę kwestionowanego postanowienia w punkcie III poprzez ustalenie wartości

przedmiotu postępowania na kwotę 234 312,20 zł, zmianę punktu IV poprzez zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki postępowania A. P. kwoty 158.189 zł tytułem spłaty jej udziału w spadku, płatną w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności oraz zmianę punktu V poprzez zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki postępowania D. K. kwoty 8209,36 zł tytułem spłaty jej udziału w spadku, płatną w terminie 6 miesięcy od uprawomocnia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności. Apelująca wniosła także o zmianę punktu VI skarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestników postępowania E. K. (1) i R. K. kwot po 8209,36 zł dla każdego z nich, płatnych w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności. Ewentualnie, apelująca wniosła o uchylenie kwestionowanego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. W apelacji wnioskodawczyni zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych oraz błędną ocenę stanu faktycznego w zakresie ustalenia wartości masy spadkowej, w szczególności przez zaliczenie do masy spadku po E. K. (2) całych kwot znajdujących się na kontach bankowych spadkodawcy E. K. (2) i małżonków J. i E. K. (2). Nadto, apelująca zarzuciła błędną ocenę stanu faktycznego co do podstaw rozstrzygnięcia w kwestii przyznania własności lokalu mieszkalnego i samochodu marki R.. Uzasadniając, apelująca podniosła, że nie zgadza się z ustaleniem Sądu I instancji, że do masy spadkowej wchodzą wszystkie środki pieniężne na kontach bankowych istniejących w momencie śmierci spadkodawcy. Kwestionując przyznanie uczestniczce postępowania A. P. mieszkania przy ul. (...) we W., apelująca zarzuciła, że Sąd orzekający nie uwzględnił, że A. P. w początkowym stadium postępowania wyraziła zgodę na przejęcie lokalu przez wnioskodawczynię. Sąd Rejonowy nie zweryfikował czy uczestniczka postępowania pracuje tylko we W.. Nadto, w ocenie apelującej twierdzenie Sądu, że uczestniczka postępowania była uczuciowo związana ze spadkodawcą jest poczynione na wyrost.

Sąd Okręgowy ustalił, że wartość spadku wynosi 234.312 zł i w jego skład wchodzi połowa środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych w dacie śmierci spadkodawcy tj. 40.612 zł – przy niezmienionych ustaleniach faktycznych co do pozostałych składników majątku spadkowego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni zasługuje na uwzględnienie tylko w części dotyczącej zaliczenia przez Sąd I instancji do masy spadkowej wszystkich środków pieniężnych znajdujących się na kontach bankowych w chwili śmierci spadkodawcy.

W pozostałej części apelacja jest niezasadna.

Sąd Okręgowy przyjmując zasadniczo za własne ustalenia Sądu Rejonowego dokonał odmiennej oceny stanu faktycznego, ale tylko w zakresie środków zgromadzonych na rachunkach bankowych.

Jest bezsporną okolicznością, że rachunki bankowe istniejące w chwili śmierci spadkodawcy były prowadzone jako wspólne dla spadkodawcy i wnioskodawczyni. Należy zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, że ten fakt nie przesądza o współwłasności kwot zgromadzonych na powyższych kontach. Jednak okoliczności ustalone w sprawie wyraźnie wskazują na wolę spadkodawcy uczynienia ze zgromadzonych wkładów oraz środków bieżących na rachunkach bankowych, majątku wspólnego z wnioskodawczynią. Na dwa lata przed śmiercią w 2007 roku spadkodawca zlikwidował swoje osobiste rachunki bankowe oraz fundusze inwestycyjne i wszystkie pochodzące z nich środki umieścił na wspólnym z wnioskodawczynią rachunku bankowym. Podobną operację przeprowadził w 2009 r. zakładając drugie konto bankowe wspólne z wnioskodawczynią. Ujawniona w ten sposób wola spadkodawcy jest zdaniem Sądu Okręgowego niewątpliwa. Gdyby miał zamiar traktować wszystkie dotychczasowe lokaty jako majątek osobisty wystarczyło pozostawić je na dotychczasowych kontach, a rachunki założone wspólnie z wnioskodawczynią prowadzić i zasilać na bieżąco od momentu ich założenia. Zatem środki na dwóch rachunkach bankowych istniejących w chwili śmierci spadkodawcy należy traktować jako współwłasność spadkodawcy i wnioskodawczyni w częściach równych.

Sąd Rejonowy ustalił, że na rachunkach bankowych spadkodawcy i wnioskodawczyni w dacie otwarcia spadku znajdowała się kwota 81.224 zł. Połowa z tej kwoty stanowiąca majątek spadkowy to 40.612 zł. Dodając do tego

niekwestionowaną przez strony wartość lokalu 190.900 zł oraz wartość samochodu 2800 zł należy przyjąć, że wartość spadku wynosi 234.312 zł. W tym zakresie apelacja wnioskodawczyni jest zasadna, choć z ustaleniem wartości spadku nie wiąże się zmiana punktu III postanowienia bowiem punkt ten ustala wartość przedmiotu postępowania, a nie wartość majątku spadkowego. Wartością przedmiotu postępowania jest wartość wszystkich branych przez Sąd pod uwagę składników majątkowych zgłaszanych w toku sprawy, a wartością spadku jest ustalona ostatecznie jego wartość podlegająca podziałowi.

Mając na względzie dokonaną zmianę Sąd Okręgowy ustalił, że uczestniczce A. P. powinien przypaść majątek spadkowy o wartości 168.705 zł (72%), wnioskodawczyni J. K. (1) część spadku o wartości 35.147 zł (15%), a spadkobiercom J. K. (2) część spadku o wartości 30.460 zł (13%). W wyniku działu spadku uczestniczka A. P. otrzymała lokal o wartości 190.900 zł, a więc wartość o 22.196 zł większą ponad swój udział w spadku, a wnioskodawczyni otrzymała środki na rachunku bankowym w kwocie 40.612 zł oraz samochód o wartości 2800 zł, a zatem o 8265 zł więcej niż wynosi jej udział w spadku. W tej sytuacji zarówno wnioskodawczyni, jak i A. P. winny zwrócić kwoty stanowiące ich nadwyżkę pozostałym uczestnikom będącym spadkobiercami J. K. (2). Łącznie zapłacona przez nie kwota 30.461 zł stanowi spłatę udziału w spadku należną uczestnikom D. K., R. K. i E. K. (1). Tym uczestnikom Sąd przyznał należną im spłatę solidarnie bowiem w sprawie występują oni jako spadkobiercy J. K. (2). Wprawdzie ich udziały w spadku po J. K. (2) są równe, a zasądzone świadczenie pieniężne jest podzielne, ale wobec dokonania przez spadkobierców J. K. (2) częściowego działu spadku obejmującego tylko jego 13% udział w prawie do lokalu po E. K. (2) poprzez przyznanie go w całości E. K. (1) – Sąd Okręgowy uznał, że zasądzenie spłat dla każdego z uczestników oddzielnie stanowiłoby ingerencję w niedokonany jeszcze w całości dział spadku po J. K. (2), obejmujący jego dziedziczenie po E. K. (2) - a to wykraczałoby poza przedmiot orzekania w sprawie.

Datę wymagalności zasądzonych spłat dla uczestniczki A. P. ustalono na dzień 31 października 2015 r. pozostawiając w ten sposób w mocy zamiar Sądu I instancji, by należna uczestnikom spłata została dokonana po upływie 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia. Natomiast spłatę należną od wnioskodawczyni zasądzono na dzień 31 maja 2015 r. zważywszy iż jest to kwota znacznie mniejsza, a wnioskodawczyni dysponuje przyznaną jej kwotą środków pieniężnych z rachunków bankowych.

W pozostałej części apelacja jest nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy w pełni podziela argumentację i wywody Sądu Rejonowego co do zasadności przyznania lokalu mieszkalnego uczestniczce A. P.. W szczególności należy mieć na uwadze, iż jest to urzeczywistnienie woli spadkodawcy. Nie ma natomiast żadnych racjonalnych argumentów by chęć zamieszkania we W. wnioskodawczyni przedkładać nad taki sam zamiar uczestniczki A. P.. Nie zmienia tej oceny zapis spadkodawcy, by na rzecz wnioskodawczyni ustanowione zostało dożywotnie prawo do korzystania z lokalu skoro wnioskodawczyni w toku postępowania nie zgłosiła roszczenia o wykonanie zapisu, decydując się na żądanie przyznania jej lokalu w dziale spadku.

Także zasadnie Sąd I instancji przyznał wnioskodawczyni samochód wchodzący w skład spadku w sytuacji, gdy żadne z uczestników nie chce tego pojazdu, a od daty otwarcia spadku znajduje się on we władaniu wnioskodawczyni. Ponadto nie żyje już J. K. (2), któremu spadkodawca samochód ten zapisał w testamencie.

Sąd Okręgowy podziela też stanowisko Sądu I instancji, że nie było podstaw do uwzględnienia w rozliczeniach spadkowych nakładów poniesionych przez wnioskodawczynię na przedmioty spadkowe skoro nie była ona w stanie ich udowodnić i na tę okoliczność nie składała żadnych wniosków dowodowych poza własnymi twierdzeniami. Rozliczenie nakładów podlega zasadom procesowym, które wymagają udowodnienia faktów, z których wywodzi się skutki prawne.

Na podstawie powyższych ustaleń i rozważań Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie jak w sentencji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. oddalając apelację w pozostałej części na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. wzajemnie je znosząc wobec częściowego tylko uwzględnienia wniosków apelacyjnych i mając na uwadze zasadę wynikającą z art. 520 §1 k.p.c.